

ויזרע יצחק

שנה טז'

<p>פרשת "חקת" הפטרה: "ויפתה הגלעדי" ה' תמוז תשפ"ג</p>	<p>ויצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת י"ג 19:14 כניסה יציאה ר"ת</p>	<p>ת"א 19:31 20:33 21:04</p>	<p>חיפה 19:22 20:35 21:05</p>
--	---	--	--	---

הגיגים לפרשת השבוע

"זאת זווקת התורה אשר צוה ה' לאמר" (במדבר יט' ב)

אומר רבי אלימלך מליזנסק ב"נועם אלימלך" שהאדם צריך לעבוד את הקב"ה בשתי מדרגות, יראה ואהבה, מדרגת היראה היא לחשוב שסופו של האדם לעפר, מחמת שיש באדם את יסוד העפר שהוא מושך אותו לתאוות רעות, וצריך לשבר אותה בדבר הדומה לה והיינו לחשוב שסופו לעפר. מדרגת האהבה היא לדעת את רוממות הא-ל, כי יש לאדם מלחמה מתמדת עם היצר הרע המסיתו לעבירה. וזהו "על כן יאמר בספר" (במדבר כא' יד), שהאדם צריך לקדש עצמו כל כך עד שתהיה הקדושה נשרשת אצלו בטבע, כאלו ספר התורה שהוא לומד נאמר ממילא בקדושה מתוך גרונו.

"ויקוּזוּ אֵלָיךְ פְּרֵה אֲדָמָה" (במדבר יט' ב)

אומר ה"אלישיך" הקדוש שלפי המדרש כוונת הכתוב במילה "אליך" היא שאת סוד הפרה אדומה שלמדתי אותך, אל תגלה את הסוד הזה לאחרים זולתך, אלא יהיה הסוד הזה ידוע "אליך" בלבד. וניתן ללמוד זאת ממה שכתוב "לאמר". כי היה מקום לומר שהיות שמדובר ב"חוקה" שבגדרתה היא זרה ללב ולמען השקטת ההרהורים, יהיה טוב אם נגלה להם את סוד פרה האדומה ובכך ניישב את דעתם. בא הכתוב ואמר "זאת חקת התורה" שאמנם זהו דבר שהוא זר אצל השכל. ועם כל זה "אשר צוה ה' לאמר", אמור רק את הדרשה "ויקחו אליך", שזהו פשט המעשה אבל לא הסוד של המעשה. וישאר הברך אצלם כחוק בלי טעם. כמו שאמרו חז"ל "חוקה חקתי גזירה גזרתי ואין להרהר אחריה"

"זאת התורה אדם כי ימות באהל" (במדבר יט' יד)

רבינו החיד"א אומר שהרב "פנים מאירות" ביאר כך את הכתוב: "זאת התורה" לתורה יש מעלה, "אדם כי ימות" שאף על פי שהאדם מת, אם הוא "באהל" דהיינו ישב בספסלי בית המדרש, והמעלה היא שאומרים שמועה מפיו ובוזה שפתותיו דובכות בקבר.

"ולא היה בימים לעדה" (במדבר כ' ב)

אומר רבי אברהם סבע ב"צרוור המור" שחז"ל אמרו ששלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל בשביל שלשה אחים. "המזן" בזכות משה, דכתיב "וישבת המן ממחרת" (יהושע ה' יב), "הבאר" בזכות מרים, דכתיב "ותמת שם מרים" (במדבר כ' א) וסמוך לזה כתוב "ולא היה מים לעדה". "עננים" בזכות אהרן, דכתיב "ויראו כל העדה כי גוע אהרן" (במדבר כ' כט) אל תיקרי "ויראו" אלא ויראו". ומוסיף שמכאן למדו הגאונים את הדין שכאשר מת אדם מישראל צריך לשפוך מים מהבתים הסמוכים. דכתיב "ותמת שם מרים" ומיד נאמר "ולא היה מים לעדה".

"אל תירא אותו" (במדבר כא' לד)

לפי הרמב"ן, בשלב הזה לא היה בדעתו של משה להוריש את ארץ סיחון ועוג לישראל, אלא שסיחון יצא לקראת ישראל אל המדבר ונלחם בהם, בעל כרחם, אז הודיעו ה' "ראה החלותי תת לפניך את סיחון ואת ארצו החל רש" (דברים ב' לא), ומכאן התחיל בכבוש ארץ שבעת העממים. גם אצל עוג, אחרי שהוא אסף את כל חילו אדרעי, שהיא עיר בקצה גבולו, שלכאורה היו ישראל יכולים לנטות מעליו כאשר נטו מעל עשו, אבל ה' אמר למשה "אל תירא אותו" כלומר לך אצלו והתגר בו מלחמה "כי בידך נתתי אותו".

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זע"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

אריה שזר בן נפתלי זמניה ז"ל נלב"ע יב' אדר תשפ"ג

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת :

חביבה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יב' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת הגליון

"הוא יתזטא בו" (במדבר יט' יב)

לכאורה היה הכתוב צריך לומר "יתחטא בה" בפרה האדומה, מדוע אמר הכתוב "יתחטא בו", בלשון זכר? מסביר ה"חזקוני" שהכתוב מתכוון לאפר של הפרה האדומה ולכן דיבר הכתוב בלשון זכר. בנוגע לתמיהה הידועה כיצד יתכן הדבר שהפרה האדומה, מצד אחד מטהרת את הטמאים ומצד שני היא מטמאה את הטהורים? משיב ה"חזקוני" שכבר מצאנו דוגמאות להתנהגות הפוכה. למשל האש, מצד אחד היא מתיכה את הבדיל ודברים אחרים ומצד שני היא מקשה את הביצים ודברים אחרים. וגם בסמני הרפואה, יש סמנים שמצד אחד הם מרפאים את החולה ומצד שני הם מכאיבים לבריא. אם כך, ניתן לשער שזוהי גזרה של הקב"ה שאפר הפרה האדומה יטהר את הטמאים ויטמא את הטהורים, וכי לא ראינו שאם נותנים מים בכלי זכוכית מול השמש, אפשר שתצא מהם אש?

"הוא יתזטא בו" (במדבר יט' יב)

מבואר ב"דעת זקנים מבעלי התוספות" שבא הכתוב לומר שמואב הניח את הבנים הקטנים, שפלטו מהחרב, ואת הבנות, שאין דרכן להילחם, להוליך אותם בשביה וזאת משום שהוא לא יכול היה יכול להציל אותם מידי האמורי.

"על אשר מריתם את פי" (במדבר כ' כד)

אצל משה (דברים כז' יד) נאמרו שני טעמים לכך שהוא מת ולא נכנס לארץ, כפי שכתוב "כאשר מריתם את פי במי מריבה" "להקדישני במים לעיניהם". ואילו כאן, אצל אהרן נאמר רק הטעם "על אשר מריתם את פי". מדוע? מתרץ הנצי"ב מוואלוויץ ב"העמק דבר" שהטעם הוא שמשה הצטווה לפעול באחד משני האופנים. או לעשות נס על ידי המטה ויצאו מים או "ודברתם אל הסלע" דהיינו באמצעות תורה ותפלה. ומשה בחר לפעול בדרך הראשונה, ויצא שהוא לא עבר על הצווי לגמרי, אלא שהוא לא בחר בדרך הטובה שבה יכול היה בזה להקדיש את שם ה' במים לעיניהם. אבל אהרן לא היה שותף לעניין המטה כלל. מה שאין כן אם משה היה בוחר בדרך התפילה היתה המצוה חלה על שניהם שנאמר "ודברתם אל הסלע". יוצא מכך שאהרן ביטל לגמרי את דבר ה' אליו.

"כי אין לחם ואין מים" (במדבר כא' ה)

תמיהה גדולה יש לתמוה על עם ישראל איך התלוננו שאין לחם ואין מים והלא המן היה יורד להם בכל יום, וגם שפע של מים היה להם מן הסלע? מתרץ רבינו בחיי שתלונתם הייתה על כך שאין להם לחם ומים כשאר האומות, אשר מקבלים את לחמם ומימם ללא שום קשר להתנהגותם, ובין אם הם זכאים או חייבים יש להם לחם לשובע ומים לרוויה, ואילו לעם ישראל הנהגת המאכל והמשתה היא מיוחדת, לפי הקצבה יומית, ואין להם אפשרות לאגור לימים הרבה, ואספקת הלחם והמים היא תוצאה ישירה של התנהגותו, בבחינת שכר ועונש.

"את הנזושים השרפים" (במדבר כא' ו)

מסביר ה"אור החיים" הקדוש שה"נחשים השרפים" שנשלחו לישראל, הם אותם המזיקים שנוצרו מחטאם של ישראל, לאחר שישראל דיברו במשה והוסיפו לחטוא ולדבר בא-להים, כי ידוע מה שאמרו חז"ל שמהעבירה שהאדם עושה נולד מזיק. בזה ניתן להבין מה שאמרו חז"ל "לעתיד לבא מתקבצות ובאות כל החיות אצל הנחש ואומרים לו: ארי דורס ואוכל, זאב טורף ואוכל, אתה מה הנאה יש לך? אמר להם: ואין יתרון לבעל הלשון" (תענית ח). מסביר רבינו שתשובת הנחש היא שיש עבירה שממנה יצא.

וכאן, נולדו מחטאם של ישראל שני דברים: נחש, ושרף. כלומר, נחש שיש בו שתי פעולות, גם ממית את האדם וגם שורף את הנפש. הנחשים, הם כנגד מה שדברו במשה, שכל המדבר לשון הרע בחברו וכל שכן ברבו נחש מכישו, והשרפים, הם כנגד מה שדברו בא-להים.

"והיה כל הנשך וראה אותו וזוי" (במדבר כא' ז)

מדוע כתוב "והיה כל הנשך" ולא כתוב "והיה כל הנשך" הרי ידוע לפי חז"ל שכל מקום שכתוב "והיה" זהו לשון של שמחה, וכאשר כתוב "והיה" זהו לשון של צער, ולכאורה כאן, כאשר אדם מותקף על ידי נחש, מתאים לשון צער, "והיה", ולא לשון שמחה, "והיה". וכי איזו שמחה יכולה להיות לאדם שננשך על ידי נחש והוא בסכנת מיתה? אלא, מסביר ה"משך חכמה" שיש אפשרות של שמחה בהקשת הנחש, ולומד זאת מהדגשת הכתוב "כל הנשך", כלומר כל מי שננשך על ידי נחש, והביט על נחש הנחושת מיד החלים. אפילו מי שהיה חולה בכל מחלה טבעית אחרת, וכבר היה קרוב למיתה, אם נשך אותו נחש, והביט אל נחש הנחושת, היה מתרפא ושב לאיתנו. נמצא שאיש כזה היה שמח אילו נשך אותו נחש, לכך נאמר "והיה כל הנשך", "והיה" לשון שמחה, ולא "והיה" לשון צער.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם: פורטונה בן חמו בת סימונה, אליס מורלי בת לאה, שולה לוי בת גורג'יה, ענת בת שולה, יצחק בנימין בן אילנה, רונן בן איווט, מוטי נאור בן צביה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושירה, בית כנסת "שבת אחים" נווה גן פ"ת:

שיעור "דף יומי" ימים א'-ה' 20:00-21:00, לימוד טעמי המקרא יום ב' 19:00-20:00, לימוד פיוטים יום ה' 19:00-20:00
 גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים "לחנוכת בית" ו"ברית יצחק"
 לבירור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492